

به نام خدا

مروری بر سوابق و مستندات طرح نظارت بر امور نمایندگان

۴. مرجع صالح نظارت بر مجلس و نمایندگان

فهرست مطالب

مقدمه	۱
فرض نخست: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به نهادهای خارج از قوه مقننه	۴
فرض دوم: ایجاد کمیسیونی جدید جهت نظارت بر مجلس و نمایندگان	۵
فرض سوم: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به هیئت رئیسه مجلس	۵
فرض چهارم: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به کمیسیون اصل نود	۷
نتیجه‌گیری	۱۱
منابع و مأخذ	۱۳

کد موضوعی: ۲۴۰

شماره مسلسل: ۱۰۴۰۰

شهریورماه ۱۳۸۹

دفتر: مطالعات حقوقی

مروری بر سوابق و مستندات طرح نظارت بر امور نمایندگان ۴. مرجع صالح نظارت بر مجلس و نمایندگان

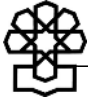
مقدمه

الف) لزوم نظارت بر مجلس

اصولاً در تئوری‌های جدید حقوق اساسی بر مبنای (نظارت - تعادل)^۱ دستگاه‌های حکومتی و قوای سه‌گانه برای اجتناب از زمینه‌های قانون‌شکنی یا بروز زمینه‌های دیکتاتوری وظیفه نظارت بر یکدیگر را ایفا می‌نمایند. این نظارت برای تضمین اجرای قانون و کارکردهای دستگاه‌ها و قوای سه‌گانه امری ضروری است و به ارتقای سلامت و بهبود اجرای قوانین و دستیابی به اهداف قانونگذار می‌انجامد.

شاید به همین دلیل است که قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران دستگاه‌های نظارتی متعددی را چون دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور و... و از جمله کمیسیون اصل نود را برای رسیدگی به شکایات از طرز کار قوای سه‌گانه فرض کرده است. بر مبنای این تئوری هیچ نهاد و دستگاه حکومتی از اعمال نظارت بی‌نیاز نیست و در همین راستاست که حتی عالی‌ترین مقام کشور یعنی ولایت فقیه که تمام قوای سه‌گانه هم زیر نظر ایشان فعالیت دارند بر اساس اصل یکصد و هفتم و یکصد و یازدهم قانون اساسی تحت نظارت مجلس خبرگان رهبری می‌باشند. مجلس

1. Ckeck & Balance

شورای اسلامی هم که بر طبق اصول متعدد قانون اساسی با تذکر، سؤال و تحقیق و تفحص و اختیار استیضاح وزرا و رئیس‌جمهور وظیفه اعمال نظارت را برعهده دارد خود از این امر در امان نیست و اگرچه بر طبق اصل نود قانون اساسی کمیسیون اصل نود وظیفه نظارت بر مجلس را عهده‌دار است ولی در عمل سازوکارهای نظارت در مجلس شورای اسلامی چندان شفاف و قابل اتکا نمی‌باشد.

به همین دلیل است که مقام معظم رهبری در آخرین دیدار سالیانه با نمایندگان محترم مجلس بر این نکته تأکید کردند که «... مجلس نسبت به دستگاه‌های اجرایی کشور شأن نظارتی دارد، یک شأن نظارتی هم برای خود مجلس و برای آحاد نمایندگان تعریف کنید اگر شما امروز توانستید یک سازوکار کنترلی متقن و محکم برای نظارت بر کار نماینده پایه‌گذاری کنید تا هر وقتی که این دستگاه خوب کار کند اجرش مال شماست...».

لذا ضرورت سازوکار مناسبی برای اعمال نظارت بر مجلس و نمایندگان مورد تأکید مقام معظم رهبری قرار دارد و باید برای این منظور اقدامی کرد.

ب) نحوه اعمال نظارت بر مجلس و نمایندگان

مجلس دارای دو صلاحیت تقنین و نظارت است. بر اساس اصل هفتاد و یکم قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند در عموم مسائل در حدود مقرر در قانون اساسی قانون وضع کند. ابزارهای مختلف نظارتی نیز برای مجلس، در قانون اساسی تعبیه شده است تا مجلس بتواند از طریق آنها بر امور مختلف نظارت داشته باشد.

حق اظهارنظر برای هریک از نمایندگان،^۱ تحقیق و تفحص،^۲ سؤال از رئیس‌جمهور و وزرا^۳ و در نهایت استیضاح ایشان و رأی عدم کفایت سیاسی رئیس‌جمهور و یا رأی عدم اعتماد به وزیر^۴ برخی از ابزارهای نظارتی مجلس و نمایندگان می‌باشد.

ولی علیرغم اینکه ابزارهای نظارتی مجلس برای نظارت بر خارج از مجلس پیش‌بینی شده است، ولی چنین ابزارهایی برای نظارت درونی مجلس پیش‌بینی نشده و کمتر توجهی به این امر شده است. با توجه به لزوم حفظ استقلال و شأن مجلس شورای اسلامی و نمایندگان ملت و تقویت اعتماد عمومی به نمایندگان ملت و نهاد قانونگذاری و همچنین ضرورت حفظ سلامت و منزلت خانه ملت از نفوذ و عوامل فسادانگیز، تعیین سازوکار نظارت در این رابطه الزامی است.

پیرامون این موضوع - نظارت مجلس بر خود - مطالب مختلفی قابل بحث است از قبیل انواع نظارت، شیوه‌های نظارت، مرجع نظارت و امثال آن.

این نوشتار پیرامون مرجع نظارت، در نظارت مجلس بر امور مجلس و نمایندگان می‌باشد و مراجعی را که می‌توانند در این مورد کارآیی داشته باشند، معرفی کرده و نقش آنها را در این مورد بررسی می‌کند.

برای انجام وظیفه نظارت بر مجلس و نمایندگان باید مرجعی تعیین شود. نهادهای مختلفی را می‌توان در این رابطه مد نظر قرار داد:

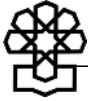
۱. نهادی خارج از قوه مقننه،

۱. اصل هشتمادوچهارم قانون اساسی.

۲. اصل هفتادوششم قانون اساسی.

۳. اصل هشتمادوهشتم قانون اساسی.

۴. اصل هشتمادونهم قانون اساسی.

۲. ایجاد یک کمیسیون جدید،

۳. هیئت رئیسه مجلس،

۴. کمیسیون اصل نود قانون اساسی.^۱

ذیلاً هریک از فروض فوق به‌صورت جداگانه بررسی می‌شود.

فرض نخست: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به نهادی خارج از قوه مقننه

با توجه به اصل پنجاه‌وهفتم قانون اساسی مبنی بر استقلال قوا از یکدیگر، تفویض نظارت بر مجلس و نمایندگان به نهادی دیگر مغایر با اصل مذکور می‌باشد. قابل ذکر است که محل پیش‌بینی چنین امری، خود قانون اساسی است و قانون دیگری جز قانون اساسی، نمی‌تواند نظارت بر مجلس را به نهادی خارج از قوه مقننه واگذار نماید. البته قانون اساسی در اصل پنجاه‌وهفتم قانون اساسی، قوا را زیر نظر ولایت مطلقه فقیه دانسته است و لذا ولی فقیه بر مجلس نظارت دارد و به‌علاوه آن، شورای نگهبان نیز بر مصوبات مجلس از حیث عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی نظارت دارد. ولی آنچه در این نوشتار مد نظر است، این نظارت‌ها نمی‌باشد. از این‌رو، فرض سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به نهادی خارج از قوه مقننه مردود خواهد بود.

۱. هرچند سپردن تولى نظارت بر مجلس و نمایندگان به سایر کمیسیون‌های مجلس نیز می‌تواند مفروض باشد و مورد بحث قرار گیرد، ولی بدان جهت که این امر به وضوح با وظایف آن کمیسیون‌ها هیچ همخوانی ندارد، در این نوشتار به این فرض به‌صورت جداگانه پرداخته نمی‌شود.

فرض دوم: ایجاد کمیسیونی جدید جهت نظارت بر مجلس و نمایندگان

ایجاد کمیسیونی جدید به منظور تولی نظارت بر مجلس و نمایندگان نیز به نظر می رسد که مقرون به صواب نباشد. چرا که حتی الامکان باید از امکانات و نهادهای موجود بهره جست و از تکثیر نهادها اجتناب کرد. به نظر می رسد که نظارت بر مجلس و نمایندگان می تواند به نهادهای موجود در مجلس سپرده شود.

فرض سوم: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به هیئت رئیسه مجلس

بر اساس ماده (۱۴) آیین نامه داخلی مجلس مصوب سال ۱۳۷۹ با اصلاحات بعدی، هیئت رئیسه از رئیس، دو نایب رئیس، ۶ دبیر و سه ناظر تشکیل می شود. در آیین نامه داخلی مجلس، برای هریک از اعضای هیئت رئیسه وظایف و صلاحیت هایی بر شمرده شده است و یک ماده نیز به تبیین وظایف هیئت رئیسه اختصاص داده شده است. بر این اساس، هیئت رئیسه امور زیر را بر عهده دارد:

۱. نظارت بر کلیه امور اداری، مالی، استخدامی و سازمانی مجلس.

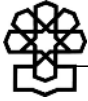
۲. تصویب بودجه پیشنهادی سالانه مجلس و ارجاع آن به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس جهت طی مراحل قانونی.

۳. تصویب حقوق مالی نمایندگان طبق این آیین نامه.

۴. انتظام و حفظ انضباط جلسات مجلس.

۵. نظارت بر انجام امور مربوط به گزارش ها و چاپ و توزیع آنها.

۶. تهیه و تنظیم برنامه هفتگی مجلس.

۷. مسئولیت و نظارت بر رعایت اوقات و مهلت های قانونی مذکور در این آیین نامه.

۸. تصمیم گیری در خصوص دعوت از اشخاص حقیقی و حقوقی و موافقت با حضور اشخاص متقاضی جهت شرکت و یا اظهار نظر در مجلس.

۹. اعلام مراتب رد اعتبارنامه یا استعفای نمایندگان به وزارت کشور.

۱۰. بررسی و حل و فصل مسائل و مشکلات کمیسیون ها و شعب و اتخاذ تصمیم در موارد اختلافی یا عدم رعایت آیین نامه.

۱۱. حفظ شأن و منزلت و اقتدار مجلس و دفاع از حقوق و جایگاه قانونی نمایندگان.

۱۲. تصویب سازوکار لازم جهت بهبود روش های نظارتی و ساماندهی امور ناظرین منتخب مجلس و کمیسیون ها در مجامع و شوراها و دریافت گزارش آنان.^۱

توجه به وظایف و اختیارات فوق نمایانگر این مهم است که آنچه مد نظر قانونگذار بوده، این است که هیئت رئیسه مجلس نظم و انتظام امور مختلف مجلس را عهده دار بوده و بالاترین نهاد تصمیم گیری در امور مالی، اداری، استخدامی و سازمانی مجلس است و به نوعی رابط مجلس با نهادهای خارج از مجلس محسوب می شود.

برخی از مصادیق نظارت بر مجلس و نمایندگان نیز می تواند با وظایف و صلاحیت های هیئت رئیسه مجلس همخوانی داشته باشد و به هیئت رئیسه مجلس محول شود خصوصاً مواردی که با انتظام مجلس و رابطه مجلس با سایر نهادها مرتبط است. البته لازم است بین موارد مختلف، تفاوت قائل شد و حکم هریک را جداگانه پیش بینی کرد. جهت تفصیل این مطلب، لازم است مصادیق نظارت بر مجلس و نمایندگان کاملاً بر شمرده شود. در قسمت های بعد بیشتر به این موضوع پرداخته خواهد شد.

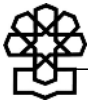
۱. ماده (۲۲) آیین نامه داخلی مجلس.

فرض چهارم: سپردن نظارت بر مجلس و نمایندگان به کمیسیون اصل نود

کمیسیون اصل نود، با توجه به اصل نودم قانون اساسی ایجاد و تشکیل شده است. براساس اصل مذکور «هرکس شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه داشته باشد، می‌تواند شکایت خود را کتباً به مجلس شورای اسلامی عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی دهد و در مواردی که شکایت به قوه مجریه و یا قوه قضائیه مربوط است رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت متناسب نتیجه را اعلام نماید و در موردی که مربوط به عموم باشد به اطلاع عامه برساند». مجلس به‌موجب آیین‌نامه داخلی خود، این وظیفه خود را به کمیسیونی خاص محول کرده است تا به‌صورت تخصصی به این امر بپردازد.

قابل ذکر است که هم اصل نودم قانون اساسی و هم کمیسیون اصل نودم قانون اساسی در قانون اساسی مشروطه به نحوی وجود داشته‌اند. در اصل سی‌ودوم قانون اساسی مشروطه مقرر شده بود «هرکس از افراد ناس می‌تواند عرض حال یا ایرادات یا شکایات خود را کتباً به دفترخانه عرایض مجلس عرضه بدارد. اگر مطلب راجع به خود مجلس باشد جواب کافی به او خواهد داد و چنانچه مطلب راجع به یکی از وزارتخانه‌هاست بدان وزارتخانه خواهد فرستاد که رسیدگی نمایند و جواب مکفی بدهند». براساس اصل فوق و به‌موجب ماده (۵۹) نظامنامه داخلی دارالشورای ملی ایران مصوب ۲۹ شعبان‌المعظم ۱۳۲۴ قمری مطابق با ۱۲۸۵/۵/۲۷ «چون عده عرایض به مجلس از طرف مردم غالباً زیاد خواهد بود، لذا برای رسیدگی به عرایض یک انجمن تحقیق عرایض برقرار می‌شود. این انجمن عرایضی را که لیاقت مذاکره در

مجلس داشته باشند عیناً به مجلس اظهار می‌دارد و از سایر عرایض هفته‌ای یک مرتبه فهرستی ترتیب داده با اشاره به خلاصه آنها به عرض مجلس خواهد رسانید».

با تصویب نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی مصوب ۲۶ ذی‌الحجه ۱۳۲۷ قمری مطابق با ۱۲۸۸/۱۰/۱۹ انجمن عرایض نام «کمیسیون عرایض» به‌خود گرفت و مواد (۶۶) تا (۷۳) آن نظامنامه را به‌خود اختصاص داد. علاوه‌بر رسیدگی به عرایض و شکایات مردم در رابطه با نهادهای حکومتی و حتی انتخابات و تخلفات انتخاباتی،^۱ به‌موجب قوانین و وظایف دیگری نیز متناسب با شأن و جایگاه این کمیسیون به آن تفویض شد که ازجمله آنها می‌توان به تحقیقات بدوی در رابطه با بررسی موجبات تعقیب وزرا^۲ اشاره کرد که حتی این کمیسیون براین‌اساس، تحقیقات مقدماتی پرونده دکتر مصدق را برعهده داشت.^۳

کمیسیون مزبور در آیین‌نامه داخلی مجلس شورای ملی نیز که در سال ۱۳۴۳ به تصویب رسید، وجود داشت.

با پیروزی انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام جدید، ساختار حقوقی کشور نیز تغییر کرد و همان‌طور که گفته شد اصل نودم قانون اساسی وظیفه‌ای را برای مجلس پیش‌بینی نمود. با هدف اجرای اصل فوق مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۵۹ قانون اجازه مکاتبه و تحقیق مستقیم به کمیسیون اصل نودم قانون اساسی با دستگاه‌های

۱. تصمیم قانونی راجع به پانزده روز مهلت به کمیسیون عرایض و مرخصی در موضوع رسیدگی به اعلام جرم منتسب به آقای سهیلی در مورد انتخابات فارس مصوب ۲ مهرماه ۱۳۲۳.

۲. مواد (۲) و (۳) قانون محاکمه وزرا و هیئت منصفه مصوب ۱۶ اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۷ شمسی.

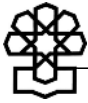
۳. تصمیم قانونی دایر به تمدید بیست روز مهلت به کمیسیون عرایض برای رسیدگی به مدارک اعلام جرم منتسب به آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر سابق متخذه ۲۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۲۳.

دولتی جهت رسیدگی به شکایات مردم را تصویب نمود.^۱ پس از آن به موجب ماده (۴۴) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۶۲ کمیسیونی به نام کمیسیون اصل نود در مجلس تشکیل شد.

با توجه به عدم تعیین ضمانت اجرا برای متخلفان در مصوبه سال ۱۳۵۹، مجلس در سال ۱۳۶۴ به موجب «قانون الحاق یک تبصره به ماده واحده مصوب ۱۳۵۹/۱۱/۱ مجلس شورای اسلامی راجع به اجازه مکاتبه و تحقیق مستقیم به کمیسیون اصل نودم قانون اساسی با دستگاه‌های دولتی» عدم پاسخگویی مقامات مورد خطاب کمیسیون به درخواست و دعوت کمیسیون را جرم‌انگاری کرد. طبق این تبصره «مسئولین و مأمورین مذکور در ماده واحده مصوبه ۱۳۵۹/۱۱/۱ مجلس شورای اسلامی مکلفند پاسخ کافی و مستند خود را حداکثر ظرف مدت یک‌ماه از تاریخ وصول کتباً به کمیسیون اصل نود اعلام دارند، تخلف از این قانون جرم محسوب و متخلف به مجازات حبس از سه ماه تا یک سال و انفصال از خدمات دولتی از ۶ ماه تا یک‌سال محکوم خواهد شد و موضوع تخلف در مراجع صالحه قضایی با درخواست کمیسیون قابل رسیدگی است و مراجع مذکور موظفند به آن‌گونه جرائم به‌صورت فوق‌العاده و خارج از نوبت رسیدگی و بلافاصله پس از ثبوت جرم و صدور حکم اعمال مجازات کرده و مراتب را به کمیسیون مزبور اعلام دارند». پس از این در سال ۱۳۶۵ قانونگذار با هدف ضابطه‌مند کردن انجام وظایف توسط کمیسیون مذکور

۱. ماده واحده - کمیسیون اصل نود می‌تواند با قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی و تمام وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌های وابسته به آنها و بنیادها و نهادهای انقلابی و مؤسساتی که به نحوی از انحاء به یکی از قوای فوق‌الذکر مربوط می‌باشند، مستقیماً مکاتبه یا به آنها مراجعه نماید و برای رسیدگی به شکایاتی کتبی که از طرف مسئولین مربوطه بدون جواب مانده و یا جواب قانع‌کننده به آنها داده نشده و رفع مشکلات توضیح بخواهد و آنها مکلفند در اسرع وقت جواب کافی بدهند.

«قانون نحوه اجرای اصل نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» را تصویب کرد. این قانون، مکمل قوانین سابق در مورد کمیسیون اصل نود می‌باشد. آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۷۹ با اصلاحات بعدی در ماده (۳۲) به کمیسیون اصل نود پرداخته است.^۱

با توجه به متن اصل نود قانون اساسی و نیز آنچه در قوانین مربوط به کمیسیون اصل نود و پیشینه آن در قانون اساسی مشروطه و آیین‌نامه‌های مجلس شورای ملی ذکر شده است، باید گفت که فلسفه ایجاد کمیسیون مذکور، رسیدگی به شکایات مربوط به طرز کار قوای سه‌گانه است. عبارت ابتدای ماده (۳۲) آیین‌نامه داخلی مجلس، فلسفه مذکور را به بیانی دیگر آورده است «به‌منظور سامان دادن و کارآمد سازی مجلس و نمایندگان، خصوصاً نسبت به طرز کار قوای مجریه و قضائیه و مجلس مبتنی بر اصول متعدد قانون اساسی بالاخص اصل نودم کمیسیونی به نام اصل نودم قانون اساسی تشکیل می‌گردد». یکی از مسائلی که به «سامان دادن و کارآمدسازی مجلس و نمایندگان» کمک می‌کند، همانا نظارت بر مجلس و نمایندگان است. «طرز کار مجلس» نیز که در اصل نودم قانون اساسی مد

۱. ماده (۳۲) آیین‌نامه داخلی مجلس: به‌منظور سامان دادن و کارآمدسازی مجلس و نمایندگان، خصوصاً نسبت به طرز کار قوای مجریه و قضائیه و مجلس مبتنی بر اصول متعدد قانون اساسی بالاخص اصل نودم کمیسیونی به نام اصل نودم قانون اساسی تشکیل می‌گردد تا طبق قوانین مصوب مربوط به‌خود اداره و انجام وظیفه نماید. اعضای این کمیسیون به‌شرح ذیل است:

۱. از هر کمیسیون تخصصی یک نفر با معرفی کمیسیون مربوطه.

۲. ۸ نفر از نمایندگان که توسط رؤسای شعب و هیئت رئیسه به‌عنوان اعضا ثابت انتخاب می‌شوند.

تبصره «۱» - رئیس کمیسیون با پیشنهاد هیئت رئیسه مجلس از بین اعضای ثابت کمیسیون و با رأی مجلس انتخاب می‌گردد.

تبصره «۲» - اعضای ثابت کمیسیون نباید عضو کمیسیون‌های تخصصی مجلس باشند.

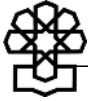

نظر قرار گرفته است، با نظارت بر مجلس و نمایندگان قرابت انکارناشدنی دارد. لذا با توجه به مراتب فوق، کمیسیون اصل نود می تواند مرجع مناسبی برای تولی نظارت بر مجلس و نمایندگان محسوب شود و در صورتی که تصویب قانونی جهت نظارت بر مجلس و نمایندگان مد نظر باشد، کمیسیون مذکور به عنوان مرجع این امر پیش بینی شود.

نکته دیگری که می تواند تقویت کننده جایگاه کمیسیون مذکور در نظارت بر مجلس و نمایندگان باشد، این است که این کمیسیون را می توان به نحوی عصاره مجلس دانست. چرا که براساس ماده (۳۲) آیین نامه داخلی مجلس، این کمیسیون دارای دو قسم از اعضاست: اعضای ثابت و اعضای غیر ثابت. به این معنا که هشت نفر به عنوان عضو این کمیسیون توسط رؤسای شعب و هیئت رئیسه انتخاب می شوند و مابقی اعضا، از کمیسیون های تخصصی مجلس - هر کمیسیون یک نفر - خواهند بود. لذا این کمیسیون نمونه و سمبل تمام مجلس می باشد.

نتیجه گیری

با توجه به آنچه در مورد فروض مطرح پیرامون مرجع متولی نظارت بر مجلس و نمایندگان گفته شد، می توان گفت که از آنجا که غایت نظارت بر مجلس و نمایندگان، بهبود عملکرد مجلس بوده و این امر با «طرز کار مجلس» ارتباط وثیق دارد، سپردن آن به کمیسیون اصل نود می تواند موجه باشد. البته در مواردی که نظارت ها از باب انتظام امور مجلس باشد، شاید سپردن آن به هیئت رئیسه موجه تر باشد چرا که به وظایف و اختیارات هیئت رئیسه که در حال حاضر در آیین نامه داخلی مجلس

پیش بینی شده نزدیک تر است. ولی تولی مصادیقی از نظارت که به «طرز کار مجلس» قرابت داشته و رسیدگی به آنها مستلزم تحقیق و بررسی توسط مجلس باشد، با وظایف کمیسیون اصل نود همخوانی بیشتری دارد.

نکته فوق از باب قرابت نظارت بر مجلس و نمایندگان با وظایف کمیسیون اصل نود بود ولی در صورتی که صرفاً کارآمدی مد نظر باشد، شاید هیئت رئیسه برای این مهم اصلح باشد. چرا که مرتبت و جایگاه رفیعی که هیئت رئیسه در مجلس و در میان نمایندگان داراست، کمیسیون اصل نود فاقد است و این کمیسیون در عرض سایر کمیسیون ها قرار دارد. لذا جایگاه هیئت رئیسه می تواند تولی این نهاد را در نظارت بر مجلس و نمایندگان توجیه کند.

۱. آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۷۹ با اصلاحات بعدی.
۲. آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب سال ۱۳۶۲.
۳. آیین‌نامه داخلی مجلس شورای ملی مصوب سال ۱۳۴۳.
۴. تصمim قانونی دایر به تمديد ۲۰ روز مهلت به کمیسیون عرایض برای رسیدگی به مدارک اعلام جرم منتسبه به آقای دکتر محمد مصدق نخست‌وزیر سابق متخذه ۲۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۳۳.
۵. تصمim قانونی راجع به ۱۵ روز مهلت به کمیسیون عرایض و مرخصی در موضوع رسیدگی به اعلام جرم منتسب به آقای سهیلی در مورد انتخابات فارس مصوب ۲ مهرماه ۱۳۲۳.
۶. قانون اجازه مکاتبه و تحقیق مستقیم به کمیسیون اصل نودم قانون اساسی با دستگاه‌های دولتی جهت رسیدگی به شکایات مردم مصوب سال ۱۳۵۹ و تبصره الحاقی آن.
۷. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۵۸ با اصلاحات سال ۱۳۶۸.
۸. قانون اساسی مشروطه مصوب ۱۴ ذی‌القعدة الحرام ۱۳۲۴ مطابق ۱۲۸۵/۱/۱۰.
۹. قانون نحوه اجرای اصل نودم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۶۵.
۱۰. مواد (۲) و (۳) قانون محاکمه وزرا و هیئت منصفه مصوب ۱۶ اردیبهشت‌ماه ۱۳۰۷ شمسی.
۱۱. نظامنامه داخلی دارالشورای ملی ایران مصوب ۲۹ شعبان‌المعظم ۱۳۲۴ قمری مطابق با ۱۲۸۵/۵/۲۷.
۱۲. نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی مصوب ۲۶ ذی‌الحجه ۱۳۲۷ قمری مطابق با ۱۲۸۸/۱۰/۱۹.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۰۴۰۰

عنوان گزارش: مروری بر سوابق و مستندات طرح نظارت بر امور نمایندگان ۴. مرجع صالح نظارت بر مجلس و نمایندگان

نام دفتر: مطالعات حقوقی (گروه حقوق عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدمحمدهادی راجی، ابوالفضل درویشوند

ناظر علمی: محمد بهادری

متقاضی: کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۶/۱۶